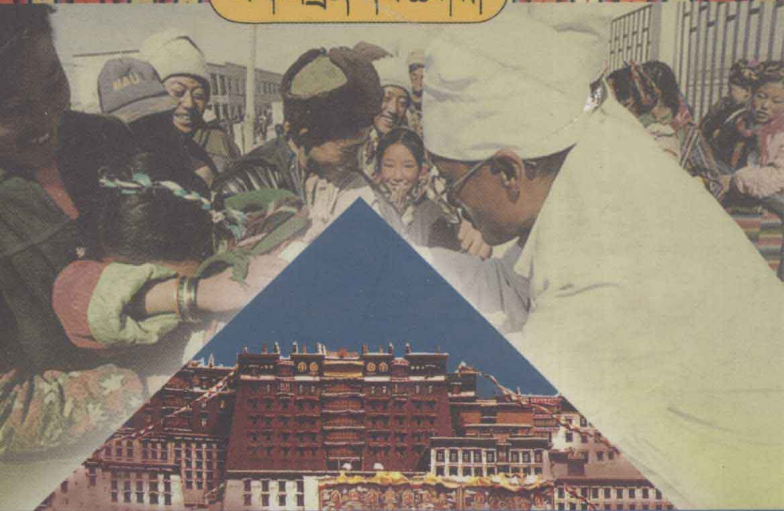

བོད་འབྲིན་དཔེ་ཚོགས།

བོད་ཀྱི་ཐུན་བཅོས་འབྲིན་བསྟེན།

ཐུན་བཅོས་འབྲིན་བསྟེན།

བོད་ཀྱི་ཐུན་བཅས་འབྲུད་བསྟེན།

ཀྲང་ཕུན་གྱིས་བཅམས།

མི་འབྲུད་གྱིས་བསྟུད།

མིང་ལྷ་བད་ལྷུང་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

主 编：金 晖
副 主 编：郭长建 王庆存
编 委：王纪德 吴 伟 雷 玢
责任编辑：初立忠
封面设计：李建雄
版式设计：陈 彬
电脑制作：辛 亮

图书在版编目（CIP）数据

西藏的医疗卫生事业：藏文 / 张赞著；明久译. — 北京：五洲传播出版社，1999.2

ISBN 7-80113-523-7

I.西... II.①张...②明... III.医疗保健事业—概况—西藏—藏文 IV.R1999.2

中国版本图书馆CIP数据核字（1999）第05826号

西藏的医疗卫生事业

张 赞 著

* * *

五洲传播出版社出版

地址：北京北三环中路31号 邮编：100088

金罗盘（北京）艺术设计 承制

1999年11月第1版 1999年11月第1次印刷

网址：www.cicc.org.cn

电话：62048174

异32开 2印张 15千字

印数：1-3000册

ISBN 7-80113-522-9/R.08

定价：16元

༡༡॥ སྐྱེན་འགྲོའི་གཏམ།

བོད་ཕྱིངས་ནི་མི་གངས་ཉུང་ལ་ས་ཁྱ་ཆེ་བའི་གྲང་གོའི་རང་སྐྱོང་ཕྱིངས་ཀྱི་གས་ཤིག་རེད། སྤྱི་ལོ་1951ལོར་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགྲོལ་མ་བྱུང་གོང་བཀས་བཀོད་རྒྱད་འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལུགས་ཀྱི་འཆིང་རྒྱའི་འོག་བོད་མི་རྣམས་འཆོ་བ་དབྱལ་ཞིང་ཉམ་ཐག་ལ། བོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་དང་སྐྱན་བཅོས་འཕྱོད་བཞེན་གྱི་ཆ་རྒྱུན་ཤིན་ཏུ་ཞན་པའི་དབང་གིས། གང་སར་ནད་ཡམས་ཀྱིས་ཁེངས་ཡོད། བོད་རྒྱུང་པའི་སྐབས་སུ་བོད་ལ་གཞུང་ནས་བཅུགས་པའི་སྐྱན་ཁང་གསུམ་དང་སྐྱན་པ་བྱོན་བཞེས་བརྒྱ་ཅམ་ལས་མེད། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་བོད་ཀྱི་ཤང་གྲང་ཡོངས་སུ་སྐྱན་བཅོས་འཕྱོད་བཞེན་དང་ལུས་ཁམས་བདེ་སྤང་གི་མ་ལག་རྩིས་ཅམ་ཆགས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྱིངས་ཡོངས་སུ་སྐྱན་བཅོས་འཕྱོད་བཞེན་གྱི་ལས་ཁུངས་1300དང་ཆེད་ལས་འཕྱོད་བཞེན་ལག་རྩལ་པ་བྲི་ལས་འདས་ཁར། དམངས་ཡོངས་ལ་སྐྱན་ཡོན་མི་དགོས་པར་སྐྱན་བཅོས་བྱས་ཤིང་ལས། སྤྱི་ལོ་1953ལོར་བྲི་100ཅམ་ལས་མེད་པའི་བོད་ཀྱི་མི་གངས་དེ་ད་ལྟ་བྲི་242.87བར་འཕར་བ་མ་ཟད། ཆ་སྒྲིམས་ཀྱི་མི་ཆོའི་རིང་ཆད་ཀྱང་ལོ་36ནས་ལོ་65བར་འཕར་ཡོད་པས། བོད་ཀྱི་སྐྱན་བཅོས་ལ་གྲུབ་འབྲས་གཞེངས་སུ་ཐོན་པ་ཐོབ་ཡོད།

(བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་མ་བྱུང་གི་དུ་བོད་
 རྒྱུངས་ཁུལ་ལ་སྐྱེན་བཅོས་འབྱོར་བཞེན་གྱི་
 གནས་ཚུལ་ཅི་འདྲ་ཡིན་པའི་སྐོར།

༡༩༥༩ལོ་ཚུས་ཀྱི་དབ་ཐེར་ཁག་ལ་འཁོད་པ་ལྟར་ན། སྤྱི་
 ལོའི་ཞོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཡུག་གི་སྔོན་ནས་བོད་ཁ་བའི་ཞིང་
 འདིར། གཏར་བསྟེག་བྱུག་གསུམ་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་
 བཅོས་པ་དང་།

གསོ་དཔྱད་ལུང་
 ལ་བས་ཀྱི་ཚོད།

མ་གསར་པ་ལ་
 མར་བཞུ་ནས་རྩ་
 ཁ་བསྐྱེམ་ཐབས་
 བྱེད་པ་ལ་སྔར་
 པའི་བོན་གྱི་གསོ་
 རིག་དར་པ་ཆེ་
 བའི་ཁར། མི་

གསོ་རིག་སྐྱེན་མང་།

ནམས་ཀྱིས་ནད་ཡམས་བདུལ་བའི་དུས་རིང་གི་འཐབ་ཚྱེད་
 བོད་ནད་བཅོས་ཐབས་སྐོར་གྱི་ཉམས་ལྗོངས་དུ་མ་བསགས་
 པ་མ་ཟད། རྒྱ་གར་རྒྱ་ནག་དང་བཅས་པའི་ཉེ་འདུགས་
 ས་ཁུལ་ཁག་གི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ནམས་
 ཉམས་ལེན་དུར་ཐག་བྱས་པའི་རྗེས། གཞི་ནས་བོད་རང་

ཀྱི་འབྲེལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་
 རྒྱུ་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཀྱི་སྐོར་ལ་
 འཕྲིན་ལྷན་པུ་ཌུ་ལ་འཕྲིན་ལྷན་
 པུ་ཌུ་ལ་འཕྲིན་ལྷན་པུ་ཌུ་ལ་

གི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པའི་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ཆེན་མོ་ཞིག་རིམ་
པས་ཆགས་ནས། གསོ་རིག་དོན་གཉེར་མཛད་མཁན་
མཁས་དབང་རིམ་བྱོན་དུ་མ་དང་ལྷགས་ཚུལ་གངས་ལས་
འདས་པ་བྱུང་སྟེ། བོད་མི་ཡར་འཕེལ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་
རིག་གནས་གོང་འཕེལ་གཏོང་མྱེར་མཛད་རྗེས་སྐབས་སྔ་ཆེ་
འཛིག་གནང་ཡོད།

འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལྷགས་ཀྱི་གསོ་རིག་ཡར་ངོའི་སྒྲ་བཞིན་
འཕེལ་བའི་ཉེ་རབས་ཀྱི་ལོ་སྟེང་ནང་བཀས་བཞོད་རྒྱད་
འཛིན་ཞིང་བྲན་ལམ་ལྷགས་ཀྱི་འཆིང་རྒྱའི་འོག་བོད་ལ་ཕྱི་
ལྷགས་ཀྱི་གསོ་རིག་གང་ཡང་དར་མེད། དུས་རབས་
འདིའི་སྔ་རྒྱུད་དུ་ཕྱི་སྒྲིང་བ་འགའ་དང་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
བོད་བཞུགས་དོན་གཅོད་ཁང་གིས་བོད་ཀྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཁྱུང་
ཤས་སུ་ཕྱི་ལྷགས་ཀྱི་སློན་ཁང་ཁ་ཤས་བཅུགས་ཡོད་པ་མ་
གཏོགས་རྒྱ་ཆེའི་ཞིང་འབྲོག་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ཕྱི་ལྷགས་སློན་
ཁང་གཅིག་ཀྱང་མེད། བོད་ལྷགས་སློན་ཁང་ཡང་ལྷ་སར་
ལྷག་པོ་རེའི་“ཀྱན་པན་གསོ་རིག་སློབ་གྲྭ”དང་“སློན་ཚུལ་
ཁང་”དང་གཞིས་ཀ་ཅེར་“སྦྱིད་སྦྱིད་ན་ག”ཞེས་པའི་
གཞུང་གི་སློན་ཁང་གསུམ་དང་སྒྲིང་གི་སློན་པ་ཁག་གཅིག་
ལས་མེད། ཆེད་མངག་སློན་པ་གནང་མཁན་མི་བརྒྱ་ཅུ་མ་
ཡོད་པའི་ཐོག་གྲོང་གསེབ་ཁག་ལ་ཐར་ཐོར་དུ་གནས་པའི་
སློན་པ་རྣམས་བསྐྱོན་ན། སྦྱངས་ཡོངས་ལ་སློན་པ་བྱོན་
བསྐྱོན་མས་400ལྷག་ཅུ་མ་ལས་མེད་པས། ཆ་སྟོ་མས་བྱས་ན།

མི་ཁྲི་རེར་སྐྱོན་པ་བཞི་ཡང་མེད། ཡོད་པ་དེ་ནམས་ཀྱང་
 གཙོ་ཙོ་དབང་སྐྱུར་གྱི་འཕམ་བྱི་ཡིན་པས། རྒྱ་
 ཆེའི་ཁིང་འགྲོག་དང་བྲན་གཡོག་ནམས་ལ་སྐྱོན་དང་སྐྱོན་
 པ་དཀོན་པའི་གནས་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་ཆབས་ཆེ། དེ་དུས་
 བོད་ལ་ལྷ་འབྲུམ་དང་བྱི་ནད་ལ་སོགས་ནད་ཡམས་ཤིན་ཏུ་
 མང་ལ་འགྲོས་ནད་གཞན་པའང་ཏ་ཅང་མང་པོ་ཡོད།
 སྤྱི་ལོ་1951ལོར་བོད་ཁི་བས་བཅེངས་འགྲོལ་མ་བྱུང་གོང་
 གི་ལོ་རྒྱུ་150ལྷག་ཙམ་གྱི་དུས་ཚོད་ནང་ལྷ་འབྲུམ་གྱི་ནད་
 ཡམས་ཆེན་མོ་ཐེངས་བཞི་བྱུང་བ་མ་ཟད། སྤྱི་ལོ་
 1925ལོར་བྱུང་བའི་འབྲུམ་ནད་ཁོ་ནར་ལྷ་སར་མི་
 7000ལྷག་ཙམ་གྲོང་པ་རེད། སྤྱི་ལོ་1934ལོ་དང་
 1937ལོར་བྱུང་བའི་རྒྱ་བརྒྱུགས་ཀྱི་ཆད་རིམས་འོག་ལྷ་སར་
 མི་5000ལྷག་ཙམ་ཤིར་བ་རེད། ནད་ཡམས་བྱུང་བའི་
 སྐབས་བོད་ས་གནས་ཀྱི་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ནད་པ་མེར་
 བསྐྱེག་པ་དང་གསོན་པར་ས་དོང་ནང་སྐྱས་དགོས་པའི་
 བཀའ་གཏོང་མཁུ་ཁིང་། སྐབས་དེ་ནད་པ་ནམས་མི་
 མེད་གྲོག་རྒྱུ་ནང་རྒྱུང་འབྲུད་བཏང་ནས་སྤྲོགས་གསོད་
 གཏོང་གི་ཡོད། ནད་པ་ནམས་ལ་སྐྱོན་བཅས་པའི་ཆ་
 རྒྱུན་མེད་སྐབས་བཅེངས་འགྲོལ་གོང་ལ་བོད་ཀྱི་མི་གངས་
 འཕེལ་ཆད་ཞན་ལ་བོད་མིའི་མི་ཆེའང་ཆ་སྤྲོམས་བྱས་ན་ལོ་
 36ཙམ་ལས་མེད།

ཐོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་བྱུང་རྗེས་མི་དྲིགས་
ཀྱི་འཕྲོད་བརྟེན་བྱ་གཞག་ཡན་
འཕེལ་བྱུང་བའི་སྐོར།

94 (གྱི་ལ་1951ལོར་བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགྲོལ་བྱུང་བ་
ནས་གྱི་ལ་1959ལོར་དམངས་གཙོ་བཅོས་བསྐྱར་མ་བྱས་

[illegible]

གོང་གི་དུས་ཚོད་ནི་བོད་ཡུལ་གྱི་འབྲོད་བཞེན་གྱི་གཞག་
གསར་གཏོད་བྱེད་པའི་དུས་རེད། ~~རྒྱ་སྐད་ལྟར་པའི་~~
བོད་ཀྱི་སྐད་བཙུག་འབྲོད་བཞེན་གྱི་ནམ་པར་འགྱུར་བ་
བཟང་ནས་བོད་ཡུལ་མི་དམངས་ཀྱི་སྐད་བཙུག་འབྲོད་
བཞེན་གྱི་བྱ་གཞག་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཐུག། མི་དམངས་
བཅོངས་འགྲོལ་དམག་དང་རྒྱལ་ཁབ་འབྲོད་བཞེན་ཕུལ་
ཡིས་ཐུ་རྒྱས་སུ་བོད་ལ་སྐད་པ་མང་པོ་བདམས་ནས་བཟང་
བ་རེད། སྤྱི་ལོ་1951ལོར་མི་དམངས་བཅོངས་འགྲོལ་

1917
 1918
 1919
 1920
 1921
 1922
 1923
 1924
 1925
 1926
 1927
 1928
 1929
 1930
 1931
 1932
 1933
 1934
 1935
 1936
 1937
 1938
 1939
 1940
 1941
 1942
 1943
 1944
 1945
 1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000
 2001
 2002
 2003
 2004
 2005
 2006
 2007
 2008
 2009
 2010
 2011
 2012
 2013
 2014
 2015
 2016
 2017
 2018
 2019
 2020
 2021
 2022
 2023
 2024
 2025
 2026
 2027
 2028
 2029
 2030
 2031
 2032
 2033
 2034
 2035
 2036
 2037
 2038
 2039
 2040
 2041
 2042
 2043
 2044
 2045
 2046
 2047
 2048
 2049
 2050
 2051
 2052
 2053
 2054
 2055
 2056
 2057
 2058
 2059
 2060
 2061
 2062
 2063
 2064
 2065
 2066
 2067
 2068
 2069
 2070
 2071
 2072
 2073
 2074
 2075
 2076
 2077
 2078
 2079
 2080
 2081
 2082
 2083
 2084
 2085
 2086
 2087
 2088
 2089
 2090
 2091
 2092
 2093
 2094
 2095
 2096
 2097
 2098
 2099
 2100
 2101
 2102
 2103
 2104
 2105
 2106
 2107
 2108
 2109
 2110
 2111
 2112
 2113
 2114
 2115
 2116
 2117
 2118
 2119
 2120
 2121
 2122
 2123
 2124
 2125
 2126
 2127
 2128
 2129
 2130
 2131
 2132
 2133
 2134
 2135
 2136
 2137
 2138
 2139
 2140
 2141
 2142
 2143
 2144
 2145
 2146
 2147
 2148
 2149
 2150
 2151
 2152
 2153
 2154
 2155
 2156
 2157
 2158
 2159
 2160
 2161
 2162
 2163
 2164
 2165
 2166
 2167
 2168
 2169
 2170
 2171
 2172
 2173
 2174
 2175
 2176
 2177
 2178
 2179
 2180
 2181
 2182
 2183
 2184
 2185
 2186
 2187
 2188
 2189
 2190
 2191
 2192
 2193
 2194
 2195
 2196
 2197
 2198
 2199
 2200
 2201
 2202
 2203
 2204
 2205
 2206
 2207
 2208
 2209
 2210
 2211
 2212
 2213
 2214
 2215
 2216
 2217
 2218
 2219
 2220
 2221
 2222
 2223
 2224
 2225
 2226
 2227
 2228
 2229
 2230
 2231
 2232
 2233
 2234
 2235
 2236
 2237
 2238
 2239
 2240
 2241
 2242
 2243
 2244
 2245
 2246
 2247
 2248
 2249
 2250
 2251
 2252
 2253
 2254
 2255
 2256
 2257
 2258
 2259
 2260
 2261
 2262
 2263
 2264
 2265
 2266
 2267
 2268
 2269
 2270
 2271
 2272
 2273
 2274
 2275
 2276
 2277
 2278
 2279
 2280
 2281
 2282
 2283
 2284
 2285
 2286
 2287
 2288
 2289
 2290
 2291
 2292
 2293
 2294
 2295
 2296
 2297
 2298
 2299
 2300
 2301
 2302
 2303
 2304
 2305
 2306
 2307
 2308
 2309
 2310
 2311
 2312
 2313
 2314
 2315
 2316
 2317
 2318
 2319
 2320
 2321
 2322
 2323
 2324
 2325
 2326
 2327
 2328
 2329
 2330
 2331
 2332
 2333
 2334
 2335
 2336
 2337
 2338
 2339
 2340
 2341
 2342
 2343
 2344
 2345
 2346
 2347
 2348
 2349
 2350
 2351
 2352
 2353
 2354
 2355
 2356
 2357
 2358
 2359
 2360
 2361
 2362
 2363
 2364
 2365
 2366
 2367
 2368
 2369
 2370
 2371

(ཁྱིམ་) 1953ལོའི་ ཟླ་ 7པར་ གྲང་ བོའི་ མི་ དམངས་
 བཅའ་སྲོལ་ དམག་གི་ ཅུན་ བོན་ 18པའི་ མདུན་ གྱུད་
 མཁོ་ རྒྱབ་ སྤུ་ ཡི་ འཕྲོད་ བཞེན་ ཁང་ དང་ བཞེན་ པའི་ རྗེས་
 དེས་ རྒྱང་སྤངས་ གྱི་ རྩི་ ལྷགས་ སྒྲུབ་ པའི་ ལས་ ཀར་ གཅིག་
 འགྲུར་ གྱིས་ འཁོ་ འབྲིད་ མཛད། བོད་ རང་གི་ སྒྲུབ་ བཅོས་
 རྩ་ གཞག་ རྣམས་ རྩར་ བཞེན་ བོད་ སྤྱོད་ སྤྱོད་ སྤྱོད་ གཞུང་གིས་
 རྩ་ དམ་ མཛད། (ཁྱིམ་) 1955ལོར་ འཕྲོད་ བཞེན་ ཁང་གིས་
 རྒྱང་སྤངས་ གྱི་ འཕྲོད་ བཞེན་ ལས་ རྩར་ སྤྱོད་ གྱི་ རྩི་ ལས་ རྩར་

གནང་མཁན་གྱི་ཆེད་སྒྲན་པ་ཚོས་སྒྲོ་གཅིག་སེམས་གཅིག་
གིས་ནད་པ་ཀྱན་ལ་སྒྲན་བཅོས་དང་ནད་ཡམས་སྒྲན་
འགོག་གི་ཕྱག་ལས་དུ་མ་མཛད་པའི་ཁར། བྱི་ལྷགས་
གསེ་རིག་གི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ནད་པ་ཁྱི་ཕྱག་མང་པོ་
ནད་གི་སྤྱག་ངལ་ལས་སྦྱབ་ཅིང་། འགོས་ནད་འགའ་
དང་ས་གནས་གི་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་ནད་གཞི་འགའ་
ཕན་རུས་ལྡན་པའི་ངང་བཀག་སྟབས། མང་ཚོགས་
ནམས་ཁོ་ཚོར་དད་པ་འཕེལ་ནས་རང་ལ་ན་ཆ་འབྱུང་
སྐབས་བྱི་ལྷགས་སྒྲན་པ་སྟེ། གསར་བརྗེད་སྒྲན་པ་བརྟེན་
པར་ཡོང་བ་མ་ཟད། དེ་སྤྱི་སྤྱགས་དང་མཐུ་ལ་བརྟེན་
ནས་གཞན་པའི་ནད་གཞི་བདུལ་ཐབས་བྱེད་མཁན་སྤྱགས་
པ་དང་དགོ་འདུན་དག་ཀྱང་རང་འགྲུལ་ངང་གསར་བརྗེད་
སྒྲན་པ་བརྟེན་པར་བཅར་གྱི་ཡོད།)

མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བོད་ལ་སྤྱབས་
པའི་ཉིན་ནས་བཟུང་བོད་དམངས་ཡོངས་ལ་སྒྲན་ཡོན་མེད་
པར་སྒྲན་བཅོས་བྱས་པས། བོད་སྤྱོད་མི་དམངས་ཀྱི་
འཕྱོད་བརྟེན་བྱ་གཞག་ལ་ཁེ་མེད་ཕན་བདེའི་རང་བཞིན་
ལྡན་ཡོད། དེ་ཡང་མི་དམངས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ལུས་ཁམས་
བདེ་ཐང་གི་ཚུ་ཆད་མཐོ་རུ་གཏོང་གྱི་ཆེད་དུ་ཡོན།
བོད་ཞི་བས་བཅིངས་འགྲོལ་བྱུང་མཆམས་གྱི་ཐོག་མའི་དུས་
སུ་སྒྲན་བཅོས་འཕྱོད་བརྟེན་གྱི་ལས་ཀ་དེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་
ལས་ཀའི་གྲུབ་ཆ་གལ་ཆེན་ཞིག་ལ་བརྩིས་སྟབས། གྲུང་

བྱ་དང་དང་བཅེངས་འགྲོལ་དམག་གི་བག་ཆགས་ཆེ་རུ་
 གཏོང་རྒྱ་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་ཤུགས་སྒྲོན་རྒྱག་
 རྒྱུ་ཐད་དམིགས་བསལ་གྱི་རུས་པ་ཐོན་ནས་བཅན་སྒྲོལ་
 རྒྱལ་གཅིས་འཐབ་སྒྲིགས་གཅིག་འགྱུར་དང་བཅས་པའི་ལྷ་
 བའི་ལས་ཀར་གཞོགས་འདེགས་ཡན་རུས་ལྷན་པ་ཐོན་པ་
 རེད། བོད་ལ་བྱོན་མཁན་འཆོ་བྱེད་མཁས་པའི་རིགས་
 དང་དེ་འབྲེལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ཆོས་བོད་སྒྲུངས་མི་དམངས་
 རྣམས་ནད་གཞིའི་སྤྱད་བསལ་ལས་སྒྲོབ་རྒྱ་དེ་རང་གི་བླ་ན་
 མེད་པའི་འོས་འགན་དང་གཟི་བརྒྱུད་ཀྱི་ལས་འགན་ལ་
 བཅིས་ཏེ། ས་ཆ་གང་དུ་སླེབས་རུང་འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་
 ངལ་བ་དང་ས་མཐོའི་རི་དུག་ལ་མ་འཛེམས་པར་ནད་པ་
 ཤུག་མ་ཐག་ཏུ་ཐོག་ནས་སྒྲན་སྒྲུལ་མར་ལ་ཕབ་ནས་དུས་
 ཐོག་ལ་སྒྲན་བཅས་བྱེད་པ་མ་ཟད། བཤག་བཅས་བྱ་
 དགོས་ཆེ། ལམ་སང་སྤྱ་གྱུར་བརྒྱབ་ནས་དེའི་ནང་བཤག་
 བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྤང་བརྒྱལ་དུ་གནས་བཅས་པའི་
 རྗེས། ཁོ་ཆོས་ལམ་སང་སྒྲན་བཅས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲུལ་བ་
 དང་སྤྱགས་སྒྲན་སྒྲོར་ཆོགས་པ་མངགས་ནས་སྤང་མི་དང་
 ཞིང་འབྲོག་མི་སེར་རྣམས་ལ་སྒྲན་བཅས་བྱས་པ་རེད།

X (བོད་ཞི་བས་བཅེངས་འགྲོལ་བྱུང་མཚམས་ཀྱི་ཐོག་
 མའི་དུས་སུ་ཁ་བུལ་རིང་ལུགས་པ་ཁྱེད་ཤས་ཀྱིས་དཀྲོག་
 གཏམ་བཅོས་ནས་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་གཏོར་བཤིག་
 བཏང་བ་མ་ཟད། སྒྲན་པ་ཆོས་སྒྲན་བཅས་བྱེད་པར་

རྒྱ་བྱེད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཆོས་བོད་སྒྲུངས་མི་དམངས་
 རྣམས་ནད་གཞིའི་སྤྱད་བསལ་ལས་སྒྲོབ་རྒྱ་དེ་རང་གི་བླ་ན་
 མེད་པའི་འོས་འགན་དང་གཟི་བརྒྱུད་ཀྱི་ལས་འགན་ལ་
 བཅིས་ཏེ། ས་ཆ་གང་དུ་སླེབས་རུང་འགྲུལ་བཞུད་ཀྱི་
 ངལ་བ་དང་ས་མཐོའི་རི་དུག་ལ་མ་འཛེམས་པར་ནད་པ་
 ཤུག་མ་ཐག་ཏུ་ཐོག་ནས་སྒྲན་སྒྲུལ་མར་ལ་ཕབ་ནས་དུས་
 ཐོག་ལ་སྒྲན་བཅས་བྱེད་པ་མ་ཟད། བཤག་བཅས་བྱ་
 དགོས་ཆེ། ལམ་སང་སྤྱ་གྱུར་བརྒྱབ་ནས་དེའི་ནང་བཤག་
 བཅས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྤང་བརྒྱལ་དུ་གནས་བཅས་པའི་
 རྗེས། ཁོ་ཆོས་ལམ་སང་སྒྲན་བཅས་ཀྱི་བྱེད་སྒྲུལ་བ་
 དང་སྤྱགས་སྒྲན་སྒྲོར་ཆོགས་པ་མངགས་ནས་སྤང་མི་དང་
 ཞིང་འབྲོག་མི་སེར་རྣམས་ལ་སྒྲན་བཅས་བྱས་པ་རེད།

འཕེལ་ཞིང་། ལས་ཁུངས་དང་སྒྲན་ཁང་ཁག་འབྲུས་སྒྲི་
 ཚང་དུ་སྤང་ལ། མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་པ་འབྱོར་
 ཆེན་གསུལ་བྱུང་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་རེད། དེའི་རིང་
 རང་སའི་ཞིང་ཆེན་ཁག་གིས་ལོ་རེ་བཞིན་བོད་ལ་སྒྲན་པ་

དང་རྟེན་ཡི་ཕྱུར་རིགས་སྒྲན་པ་ཀྱང་རྒྱ་ཁྲི་འདམ་གཞུང་ལ་
 ཐེབས་པར་འདི་གའི་འབྲོག་པས་དགའ་བསུ་བྱས་པ་རེད།

བཏང་བའི་ཁར། བཅེངས་འགྲོལ་གྱི་ཐོག་མའི་དུས་ནས་
 གསུལ་སྒྲིང་ལོ་མང་བྱས་པའི་བོད་རིགས་དང་བཅས་པའི་
 འདི་གའི་གངས་ཁུང་མི་རིགས་ཀྱི་སློབ་མ་དག་ཀྱང་རིམ་
 པས་སྒྲན་པའི་ལས་གནས་ཐོག་བསྐྱེད་པ་རེད། དེར་
 བརྟེན་(སྤྱི་ལོ་ 1965 ལོར་སློབས་སྐབས་སྤྱིངས་ཡོངས་སུ་
 འཕྲོད་བསྟེན་ལས་ཁུངས་བསྐྱོམས་ 193 ཡོད་པས།

འཕེལ་ཞིང་། ལས་ཁུངས་དང་སྒྲན་ཁང་ཁག་འབྲུས་སྒྲི་
 ཚང་དུ་སྤང་ལ། མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་པ་འབྱོར་
 ཆེན་གསུལ་བྱུང་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་རེད། དེའི་རིང་
 རང་སའི་ཞིང་ཆེན་ཁག་གིས་ལོ་རེ་བཞིན་བོད་ལ་སྒྲན་པ་

དམངས་གཙའི་བཅས་བསྐྱར་གོང་དང་བསྐྱར་ན། ལུབ་
3. 11མང་དུ་སྤང་ཡོད། ནད་ཁྱི་བསྐྱེམས་1631ཡོད་
པས། དམངས་གཙའི་བཅས་བསྐྱར་གོང་དང་བསྐྱར་ན།

ཁྱོད་གསེབ་གྱི་སྐྱེན་པས་སྤུ་གྱུར་ནད་ལྟ་བཞིན་པ།

ལུབ་3. 4མང་དུ་སྤང་ཡོད། སྐྱེན་པ་ཁྱོད་བསྐྱེམས་མི་
གྲངས་2947ཡོད་པས། དམངས་གཙའི་བཅས་བསྐྱར་
གོང་དང་བསྐྱར་ན། ལུབ་3. 73མང་དུ་སྤུ་ཡོད།
འཕྱོད་བཞེན་བྱ་གཞག་གི་འགྲོ་སྤང་དེ་སྤུ་ལྟ་1959ལོར་
སྤུ་ཁྱི་220. 80ཡོད་རུང་སྤུ་ལྟ་1965ལོར་སྤུ་ལྟ་སྤུ་
སྤུ་ཁྱི་696. 80བར་འཕར་ཡོད་པས། ལུབ་2. 16མང་
དུ་སྤུ་ཡོད།

“རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའི” སྤུ་ལྟ་སྤུ་